

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Jacobi Alvarez de Paz Opera

De Exterminatione Mali, Et Promotione boni - Libri quinque

Álvarez de Paz, Jacobo

Lvgdvni, 1613

Procemium.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-77843](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-77843)

DE MORTIFICATIONE VIRIVM ANIMÆ, ET ABNEGATIONE VETERIS HOMINIS, LIBER SECVNDVS.

PROOEMIUM.

OSTR Expulsionem peccatorum, & extinctionem octo principalium vitiorum, que ad primordia spiritalis vite pertinent, omnis cura iusti incipientis, & ad profectum & perfectione anhelantis, in sui omnimoda abnegatione, & verissima mortificatione collocada est, qua vniuersis itineribus partis eiusde iustæ vite purgatricis emensis, postremum gradum ex supra dictis incipientium ascendit. Opus quidem arduum, & prolixum, in quo aliter quam in abiciendis peccatis, & in extirpandis vitiorum sentibus est, licet non tractatione, at actione, procedendum. Nam in peccatorum depulsione eotendendum est, vt omnino pereant, & in bello aduersus vitia inito innitendum est, vt penitus cadant & intereant: at in mortificatione sensuum, & vitium nostrarum, non id querimus, vt eas extinguamus, sed vt ab omni vitiosa consuetudine vindicemus. Diuina quippe lex, sanctitatisque dilectio non petit a nobis, vt oculos eruamus, & aures obrutemus, & reliquorum sensuum functiones deseramus: non petit vt simus affectuum ac passionum naturalium expertes, sed vt hæc omnia ad ordinem reuocata maneant, & gratia beneficio, ac mortificationis presidio se a prauis motibus distortisque cohibeant. Neque etiam in id tendimus, vt inordinati motus nunquam insurgant, nec nos alicuius mali obiectione pulsent, sed ne in malum deficiant, mentisque tranquillitatem perturbent. Affectibus carere, lapidis, non hominis est: & nullam ad malum procliuatatem sentire, Angeli est; aut certe hominis in statu innocentie positi, non in statu nature lapsæ fragili, & impura carne vestiti. Quare Saluator noster Iesus Christus, qui naturam assumpsit humanam, affectus quoque humanos admittit. Neque enim in quo verum erat hominis corpus, vt Augustinus ait, & verus hominis animus, falsus erat humanus affectus. An amor affectus est hominis? Sed ipse audiens adolescentem se ipsum de obseruatione mandatorum commendantem, intuitus eum, dilexit eum. An timor? Sed ipse in inaua passionis constitutus cœpit pauere, & tædere. An gaudium? Sed, Lazarus mortuus est, inquit, & gaudeo propter vos, vt credatis quoniam non eram ibi. An tristitia? Sed tristis est, inquit, anima mea vsque ad mortem. Ille ergo qui sanctus est sanctorum, & omnis perfectionis exem-

plar, affectus habuit humanos, quos licet præuenire rationem non fuit, tamen sponte liberè que commouit, ne quis eos perfectioni aduersos cogitaret. Sicut autem Christus personam gessit hominis innocentia circumdati: ita Paulus partes hominis egit in peccatum prolapsi, qui non tantum affectus sentit, sed eos rationem omnem præuenientes, & ad malum impellentes aduertit. Eius vox est: Condelector legi Dei secundum interiorem hominem: video autem aliam legem in membris meis, repugnantem legi mentis meæ, & captiuantem me in lege peccati, que est in membris meis. Per legem membrorum carnis pruritum, & peccati fomitem intelligit, que in hac misera vita nec a sanctis & perfectis discedit. Ex parte enim libertas, ait Augustinus, ex parte seruitus. Nondum tota, nondum pura, nondum plena libertas, quia nondum æternitas. Habemus enim ex parte infirmitatem, ex parte accepimus libertatem. Quicquid peccatum est a nobis antea, in Baptismo deletum est. Numquid quia deleta est tota iniquitas, nulla remansit infirmitas? Si non remansisset, sine peccato hic viveremus. Quis autem audeat hoc dicere nisi superbus, nisi misericordia Liberatoris indignus, nisi qui se ipsum vult decipere, & in quo veritas non est? Aduersus peccata igitur vsque ad interuentionem eorum pugnandum est: aduersus vitia vsque ad mortem ipsorum dimicandum est: at aduersus sensus & affectus nature, quam gessimus, humane, non vsque ad interuentionem, & mortem, sed ad mortificationem vsque decertandum. Que profectio in hoc sita est, vt eos a malo retrahamus, & estranes motus eorum cohibeamus, & quantum gratia aspirauerit, moderemur. Nam nullis illecebris commoueri, inquit Leo Papa, nullis cupiditatibus titillari, non est istius vite, que tota tentatio est, & qua nimirum vincitur, qui vinci ab eadem non veretur. Et Ricardus Victorinus: Liberum arbitrium per gratiam ita crescit ad bonum, vt iam in potestate consistens, & habens sub se milites, possit dicere huic: Vade, & vadit; & alij, Veni, & venit; & seruo suo, Fac hoc, & facit. Ita etiam roboratur contra malum, vt iam non regnet peccatum in hoc mortali corpore: Sæpe autem adeo, vt iam sibi illud dictum credat: Absque imperio tuo non mouebit quisquam manum, aut pedem in omni terra Ægypti: quod est, omnes prauos motus reprimere, & ab actu cohibere. At non potest de regno suo auferre omnia scandala, nec plenam

Roma. 7. 23.

Augul. traif. 4. l. in loan.

Leo ser. 3. Quadregesim. Ricard. de statu in ter. ho. min. c. 6.

Aug. 14. de Ciuit. c. 9. Marc. 10. 21. Marc. 14. 33. Ioan. 11. 14. Marc. 16. 38.

perpe

perpetuamque pacem firmare. Id est procul dubio A
 patriæ celestis, in qua, cum venerit, quod perfectum
 est, euacuabitur, quod ex parte est. Tunc nonissima
 destruetur mox in victoriam, & supra modum mul-
 tiplicabitur eius imperium, & pacis eius non erit fi-
 nis. Tunc demum dominabitur à mari vsque ad
 mare, & à flumine vsque ad terminos orbis terrarum.
 In diebus illis saluabitur Iuda, & Israël habitabit
 confidenter, eo quod non sit qui exterreat.] Hæc il-
 le quibusdam omisissis. Semper itaque quandiu hic
 viuimus, aliquid bellum manet, quod nos exerceat,
 aliqua suppullulant affectionum immoderatarum
 germina, quæ statim mentis turbent, & sentina no-
 stri cordis purum spiritum aliquo terro odore per-
 fundit. Et quemadmodum leuculus ab ipso ortu
 suo in aula regis alitus, inter famulos ludit, discurrit,
 & saltat, & vltu ipso videndi homines, mansuescit: ar
 leo est, qui irritatus prope astantem vngula fodit, &
 exacerbatus, puerum se ferientem dilacerare non
 meruit: Ita passiones nostræ virtutis studio mansue-
 factæ, & gratiæ funibus compeditæ passiones sunt, &
 bestiarum fati indomitæ in malum inclinant, quæ
 oblata occasione insurgunt in nos, feriuntque, &
 cruentant animam, nisi tempestiue ligentur. Id sanè
 non tantum in peccatoribus, sed tantum in com-
 munitibus iustis, sed etiam in viris perfectissimis fa-
 ciunt, si ipsi in studio vniuersæ virtutis intepescant.
 Quod argumento est, eorum, & cunctorum morti-
 ficationem nequaquam motus humanorum affe-
 ctuum excindere, sed comprimere, & moderari.
 Tonsor enim capillos barbamque præscindit, aut ra-
 dit, radicem autem pilorum non excutit; immò nec
 attentat, quoniam id quod fieri non potest, & ad pul-
 chritudinem hominis necessarium non est, attentare
 putat inutile. Sic homo bene mortificatus quasi ton-
 sor est, qui superflua virium animæ refecat, iniqua ve-
 rô motuum superfluatorum non euellit, quia talis euul-
 sio possibilis non est, & dignitati naturæ humanæ non
 parum officeret.

Cæterum mortificationem hoc modo intellectam,
 opus arduum, & prolixum non immerito nuncupa-
 uimus. Nam hæc abnegatio sui res est satis operosa,
 atque difficilis, cum ea homo non alteri, sed subimer-
 ipsi vim inferat. Miles profecto in ipso conflictu præ-
 lij libentissimè & facillimè hostem vulnerat, at ager-
 timè & difficillimè se ipsum vulneraret, & manum,
 aut pedem absunderet. Chirurgus etiam magna
 animi alacritate carnem putridam alterius vrit, & fecat;
 suam carnem autem, si morbum similem con-
 trahat, vix & non sine magno dolore, leuissima ma-
 nu contrectat. Ita profus facile est mortificationis
 institutiones præscribere, aliorumque voluntates
 frangere, & abnegationis flagello pulsare: at non est
 cuique ita facile se ipsum eodem flagello percutere,
 & simili vitionis genere se in officio continere. Non-
 ne iussu Domini est: Si oculus tuus dexter scan-
 dalizat te, erue eum, & proiice abs te? Si dextera
 manus tua scandalizat te, absconde eam, & proiice
 abs te?] Sed nullo modo membrorum corpora-
 lium abscissionem iussit, sed mortificationem præ-
 cepit, quam manus & pedis proprii abscissioni simi-
 lem dixit, vt eius difficultatem demonstraret. Iccirco
 Salomon victorem sui fortissimis ducibus hostes
 proterentibus præposuit, dicens: Melior est patiens
 viro forti, & qui dominatur animo suo, expugnato-
 re urbium.] Quia videlicet operosius & difficilius
 est, affectus immoderatos cohibere, & sensum petu-
 lantiam compescere, quam visibiles aduersarios ex-
 pugnare. Rectissimèque dixit quidam:

Fortior est qui se, quam qui fortissima vincit

Matth. 5.
29.

Prov. 16.
32.

Oppida, nec virtus alius ire potest.
 Et Ambrosius optimè. Re vera iure ea fortitudo vo-
 tur, quando vnusquisque se ipsum vincit, iram con-
 tineret, nullis illecebris emolliatur atque inflectitur,
 non aduersis perturbatur, non extollitur secundis, &
 quasi vento quodam, variarum rerum circumfertur
 mutatione. Quid autem excelsius & magnificentius,
 quam exerceere mentem, afficere carnem, & in serui-
 tute redigere, vt obediat imperio, consiliis obtem-
 peret, vt in adeundis laboribus impigrè exequatur
 propositum animi ac voluntatem?] Hæc ille. Ne-
 mo ergo plenam sui, ac perfectam in omnibus mor-
 tificationem facilem iudicet, & vt rem parui mo-
 menti suscipiat, immò potius in hoc omnes neruos
 & cunctas vires intendat, vt sensus suos comprimat,
 voluntates inflectat, affectusque mortificet, quo tan-
 dem difficillimam vitæ spiritualis partem in suam
 vendicet potestatem. Neque hac assertionem virtutis
 cultores in ipso tractationis exordio deterremus, im-
 mò efficaciter excitamus. Qui postquam speciosos
 & suaves infirmæ carni fructus peccati spreuerunt,
 & vitia, radices nempe delictorum, euulserunt, cor-
 dis sui terram excolete, quod per se difficile est, sibi
 (sauce Dei gratia) difficile non putabunt. Qua-
 dam enim per se difficilia sunt, quæ iam in negotiis
 arduis occupato facilia videntur: & eo alacrius & fi-
 dentius aggreditur, quo experimento ardua superan-
 di roboratur. Hanc autem mortificationis doctri-
 nam illis proponimus, qui iam crimina penitus ab-
 iecerunt, qui peccata leuia magna ex parte sustule-
 runt, & qui aduersus octo capitalia vitia feliciter
 decertarunt. Quibus post hostes deuictos incun-
 dum erit, (licet per se sit difficile) regnum cordis
 sui pene expugnatum, & è manibus hostium ere-
 prum, componere, & mortificationis legibus gu-
 bernare.

Omnis autem gubernatio res longa est, quæ san-
 diu durat, quandiu respublica in optimo statu &
 splendore consistit. Quod si mortificatio cordis hu-
 mani, gubernatio est, & illius reipublicæ rectio, quam
 summus omnium moderator Deus in latissimis spa-
 ciis mentis nostræ constituit, quid mirum si non pau-
 cis diebus absoluat, sed necessariò toto vitæ tem-
 pore perseueret? Post diluuium certè, & sacrificium
 Noe, quo ipse Dominum aduersus malitiam homi-
 num irritatum placauit, dictum est: Cunctis die-
 bus terræ, sementis, & messis, frigus, & aestus, ætas, &
 hyems, nox, & dies non requiescent.] In his ver-
 bis, spiritualis vitæ, post penitentiam actam peccato-
 rum, typus exprimitur. In qua, sementi messis, &
 messioni noua seminatio succedit, quia quotidie
 merita seminamus, vt nouæ gratiæ præmia metamus:
 augmentumque gratiæ metimus, vt iterum noua &
 auctiora merita seminemus. Aduersitatem prospere-
 ritas excipit, & prosperitatem amor excitat, & amorem
 abnegatio confortat; desolationem velut noctem
 adueniens consolatio temperat, & consolationi vel-
 vt diei sequens desolatio aduersus modum subministrat. Ac
 sine intermissione opus est lauare sordes, quas nostra
 mortalitas contrahit, & tribulos ac spinas euellere,
 quæ maledicta hæc terra progignit. Cecidimus super
 aceruum lapidum, inquit Bernardus, de casu in
 peccatum originale loquens, & in luto: vnde non so-
 lum inquinati, sed etiam vulnerati, & grauius quat-
 sati sumus. Lauari quidem citò possumus, ad sanan-
 dum verò opus est curatione multa.] Lauamur qui-
 dem conuisione peccatorum, lauamur confessione,
 lauamur emendationis proposito, quæ per Dei gra-
 tiam citò perficiuntur, at sanamur mortificatione,

Manua-
 mes.
 Ambr. 1.
 officio. ca.
 36.

Genes. 8.
22.

Bern. ser.
 in conu.
 Domin.

quæ

quæ non breui tempore fracta & quassata membra animæ nostræ consolidat, & ad amissam incolumitatem reducit. Egregiè sanè explicat id Augustinus. Ista, inquit, renouatio non momento vno fit ipsius conuersionis, sicut momento vno fit illa in baptismo renouatio remissione omnium peccatorum. Neque enim vel vnum quantulumcumque remanet: quod non remittatur. Sed quemadmodum aliud est carere febribus; aliud, ab infirmitate, quæ febribus facta est, reualescere: itèmpere, aliud est infixum telum de corpore demere; aliud vulnus, quod eo factum est, secunda curatione sanare: ita prima curatio est causam dimouere languoris, secunda, ipsum sanare languorem, quod fit paulatim proficiendo in renouatione huius imaginis. Quæ duo demonstrantur in Psalmo, vbi legitur: Qui propitiuè sit omnibus iniquitatibus tuis;] quod fit in baptismo. Deinde sequitur: Qui sanat omnes languores tuos,] quod fit quotidianis accessibus, cum hæc imago renouatur. Post telum igitur peccati per penitentiam euulsam, post bellum aduersus vitia susceptum, in quo non minima pars abnegationis collocata est, & post aliqualem victoriam de mundo, diabolo, & carne comparatam, ad cohibitionem sensuum, & cæterarum animæ virium, etiam in licitis transeundum est, quæ proprie mortificatio nuncupatur, vt terra nostri cordis bene purgata, & spirituali oratio proscissa, virtutum femina nõ sine spe faciendi fructus accipiat. Si enim certum est, femina in inculta terra iactata aut præ defectu humoris arefcere, aut præ abundantia tribulorum & spinarum suffocari, non minus est manifestum, altiorẽ vitæ spiritualis doctrinam, affectionum humanarum immo-deratione obrui, & in corde immortificato, quasi in-

ter dura saxa, disperdi. Quamobrem perfectionis cupidi, & sanctitatis amatores, Prophetam Ieremiam loquentem auscultent: Nouate vobis nouale, & nolite ferere super spinas: circumcidimini Domino & auferite præputia cordium vestrorum. Circumcisionem, inquit Hieronymus, emundationem, & præputia, vitium intelligit. Hoc autem præcipitur viris Iuda & Hierusalem, qui veram sectantur fidem, & habitant in Ecclesia, vt non seminent super spinas, quas Euangelicus sermo significat, quæ suffocent sementem Dei, sed prius nouale faciant, & omnes suffodiant vepres, sentesque auferant, vt munda semina, munda arua suscipiant. Secundum quam interpretationem, nouale cor nostrum est, id est, ager, qui non iam alternis annis feritur, sed per singulos annos, & menses, dies, atque momenta, nouo virtutum semine renouatur. Semen verbum Dei est, illud præsertim quod continet altiorẽ perfectionis doctrinam, quod nobilis ille agricola filius Dei, in mandum seminaturus aduenit. Sentes, & vepres, & tribuli, & spinæ, prauis sunt motus sensuum, & immoderate appetitiones virium nostrarum, quas exercitatione mortificationis euellimus. Hanc nunc ante virtutis doctrinam diligenter prosequamur, vt putissima hæc femina, quæ fructus ferunt, in cælestia herrea recondendos vtiliter mens nostra suscipiat. Hanc militandi ac bellandi disciplinam, non oscitanter audiamus, qua ciues nostros à debita subiectione deficientes, ab inobedientia ad obedientiam & pacem traducimus. Hanc denique medendi artem addiscamus, qua non corpora nostra corruptibilia sanamus, sed animarum incorruptibilem ægritudinibus morbisque medemur.

Ierem. 4.
3.Hieron.
ibid.

PARS PRIMA

Huius Libri de Natura, necessitate, ac præstantia mortificationis.

MORTIFICATIO quidem medicina est omnium morborum anima, de qua illud Ecclesiastici non inconuenienter accipimus: Medicina omnium in festinatione nebula. Frigiditatem enim animæ, & torporis gelu, quod solet herbas & flores sanctorum desideriorum absumere, mortificatio, quæ instar nebule subobscura est, & aliquid tristitiæ habens, non sine mirabili facilitate dissoluit, & omnem ignauiam socordiamque repellit. Sed hoc medicamentum nonnihil habet austeritatis, illis præsertim, qui peccatorum depulsionem, & vitiorum pugna fatigati, vellent suauis aliquo potu refrigerari, & non in suauis potu, & qui vomitum adhuc prouocet, sua interiora viscera commoueri. At quia hoc omnino necessarium est, vt plenè ineffabilia victorum præmia consequantur, & sine periculo reliquum huius itineris spiritualis conficiant, visum est nobis, medicamentum istud quasi melle condire, & salutare globulos, vt facilius glutiantur, deaurare. Id autem fiet, si miram abnegationis, seu mortificationis præstantiam, & suauissimos fructus detegamus, & si eius necessitatem ad curandos animi morbos, explicemus. Quæ sanè consideratio ad vsum mentem accendet: vsum verò ita mortificationem suauem reddet, vt aperte videamus, eam fatigatis, id est, tepidis, esse amaram atque difficilem; seruidis verò tam dulcem & facilem, vt sine tadio & nausea, immo cum ingenti exultatione se illà ad finem usque vitæ sustentent. Postquam autem hanc, quam suscipimus, prouinciam, in prima huius tractationis parte præstiterimus, in sequentibus ad particularia descendentes, modum ac rationem exercende mortificationis declarabimus.

Eccli. 43.
24.